

عصرها، آئین طیفی / ایران

گشتی در میدان ایالت و موزه مردم‌شناسی ارومیه

نه چکمه قزاقی داریم نه جلیقه لزگی

محمد مطلق
دبیر گروه گزارش

نمی‌بینید؛ بویژه عناصر لباس‌های زنانه که بسیار شبیه هم هستند و در مجموع مشابه هر دورا ممکن است در روستاهای زنجان، همدان یا هر نقطه دیگری از ایران بیابید. عزیزنژاد با آسیب‌شناسی لباس کردی عنوان می‌کند: «همان طور که می‌بینید لباس کردی سنتی بلند و گشاد است اما سال‌های اخیر بویژه تیپ جوان خیلی این لباس را دستکاری کرده و اصطلاحاً پوشش کردی را اسپرت کرده‌اند؛ شلوار مردانه تنگ شده، آستین‌ها کوتاه‌تر شده و لباس زنانه کردی هم دیگر پوشش اصلی خود را از دست داده و توری و بدن‌نما تر شده است. این آسیب‌ها باید شناسایی و پالایش شود.» او معتقد است تغییرات لباس محلی آذربایجانی و کردی، دستکاری آنها یا اساساً معرفی پوشاک غیرایرانی به عنوان لباس بومی، بیشتر تحت تأثیر شبکه‌های اجتماعی، بی‌اطلاعی از تاریخ و شناسنامه لباس و گاه

برنامه‌ریزی مراکز در خارج از کشور است. گشتی در موزه می‌زنم و چشمم به سنگ قبری کوچک در کنار پنجه فلزی علم عزاداری می‌افتد. خدا می‌داند این دو چه داستانی دارند و چه تاریخی از سرگذرانده‌اند. عزیزنژاد توضیح می‌دهد سنگ قبر، متعلق به زنی به نام عصمت دختر عبیدالله است که هزار سال پیش درگذشته و علم‌عزا ساخته دست هنرمندان دوره قجری است و هر دو به عنوان اثر ملی موزه‌ای به ثبت رسیده‌اند. در موزه مردم‌شناسی ارومیه دو ناقوس هست که ارمنه رانده شده از آناتولی دوره عثمانی با خود به ایران آورده‌اند و از همه جالب‌تر، نسخ چشم‌نواز خطی دیوان‌های فارسی بویژه بوستان و گلستان و از آن شیرین‌تر عقدنامه‌های زیبا به خط خوش که یکی از آنها به این شرح است: «عقدنامه بین آقا محمدحسین فرزند آقا محمدعلی و

فاطمه سلطان خانم فرزند آقا محمدباقر به مهریه ۴۰ تومان تبریزی معادل ۲۸ نخودی تمام عیار رویه محمدشاهی (پادشاه هند) به اضافه یک دانگ کامل از جمله شدانگ واقع در جنب کله‌دان از توابع شیخ مسعود از محل سکنا ابومسعود که کنار خانه آقا کریم سلمانی و خانه محمدکازم برادر داماد است و تمام عمارت‌های داخل آن از طبقه بالا و تحتانی و دو درب و پنجره و هرچه از قدیم و جدید در آن است. تاریخ هفدهم رجب ۱۲۵۵ که شهود به آن اقرار و مهر کرده‌اند.» موزه بزرگ‌تر، خود میدان ایالت ارومیه است که موزه مردم‌شناسی در یکی از اضلاع آن قرار گرفته و در اضلاع دیگر، ساختمان زیبای شهرداری و یادگان ارتش یا ساختمان ستاد لشکر را می‌بینید که در سال‌های ۱۳۰۰ سده بنای دیگر است اما جالب آنکه این بنا

نیز مثل بقیه بناهای میدان ایالت توسط مهندسان آلمانی و با تلفیقی از معماری روز و معماری کلاسیک طراحی و ساخته شده است. بر رویه جوانی این تضاد را تضاد هماهنگ می‌نامد و می‌گوید: «وجود بالکن اختصاصی هر کدام از این ساختمان‌ها مخصوصاً بالکن شهرداری، این میدان را به یکی از مکان‌های اصلی ارتباط مقامات با مردم تبدیل کرده است. قبل از انقلاب بیشتر سخنرانی‌های مقامات کشوری اینجا و در بالکن شهرداری ایراد می‌شد و بعد هم سربازان آرایش نظامی به خود می‌گرفتند و رژه می‌رفتند. بنابراین این می‌شود گفت به نوعی اینجا میدان مشق هم بوده و بعد از انقلاب این موارد تشدید شده و صدور بیانیه‌ها و سخنرانی‌ها و آغاز و پایان راهبیمانی‌ها و آغاز حرکت دسته‌های عزاداری ماه محرم، تجمع برای بزرگداشت پیروزی انقلاب و برگزاری نخستین نماز جمعه پس از شکست نظامی امریکا در طیس به امامت حجت‌الاسلام قریشی و تشییع بیکر شهدا و اشخاص معروف، اعزام نیروهای داوطلب به جبهه و همه و همه در این نقطه شهر بوده است.» دوباره به حیاط موزه مردم‌شناسی برمی‌گردم و این ساختمان ۱۰۰ ساله را با آجرهای زیبای احرایی تماشا می‌کنم. آن طور که می‌گویند مهندسان آلمانی هر کدام از این بناها را به گونه‌ای طراحی کرده‌اند که بالا شبیه عقاب باشد، هر چند نمای هر بنا که به بند کیرتی معروف است و فضاهای داخلی هر کدام روح ایرانی دارد و از معماری ایرانی پیروی می‌کند. قوس‌های زیبای پنجره‌ها و فرم آجرچینی دورشان چنان ساده و دلریاست که می‌شود ساعت‌ها تماشا کرد و لذت برد.

به اتاقی که یک خانواده آذربایجانی را همراه با وسایل زندگی به نمایش گذاشته فکر می‌کنم؛ کرسی و کوهاره و وسایل ریخت و پز و اسباب بازی و خرده ریزهای معمولی یک زندگی معمولی و همین طور اتاقی که مملو از ابزار کار در روستاست؛ از داس و الگ و خیش چوبی گرفته تا کلنگ و سبد و مشک و کشک‌ساب. ابزاری که از همین دور و بر جمع‌آوری شده و هر کدام زمانی نقشی واقعی در خانه‌های واقعی داشته و شاهد قصه‌ها و ماجراهایی تلخ و شیرین بوده است. چرا این ابزار تفاوتی اساسی با آنچه در سندج و همدان و سمنان

و اصفهان و موزه مردم‌شناسی اوز و موزه بندر کنگ دیده‌ام ندارد؟ عزیزنژاد می‌گوید: برای اینکه همه این‌ها متعلق به جغرافیایی واحد و با تاریخ و فرهنگی مشترک به نام ایران است. او حتی معتقد است ابزار و اشیای یافته شده در ارومیه را باید در شیراز به نمایش گذاشت و ابزار و اشیای موزه شیراز را در همدان و اصفهان؛ برای اینکه همه این‌ها متعلق به ایران است. موزه مردم‌شناسی ارومیه با همه آنچه در خود جای داده، از انواع تنگ بلور و ساعت و عینک و ترازو، ناقوس، ابزار کشاورزی و وسایل زندگی روستایی، نسخ قدیمی خطی و انواع مهرها و سندها، چیزی فراتر از یک موزه معمولی است؛ اینجا محل مطالعه خوبی برای فهم غنای فرهنگی آذربایجان و پیرایش آن چیزی است که برخی می‌خواهند برای آذربایجان جعل کنند؛ چکمه قزاقی و جلیقه لزگی و کلاه روسی و...

جدول روزنامه ایران دارای دو «شرح عادی و ویژه» است. در صورت تمایل به حل دو شرح ابتدا یکی از شرح‌ها را با مداد حل کرده و سپس با پاک کردن جواب شرح اول، به حل شرح دوم بپردازید.

یک جدول با دو شرح

افقی: ۱- آرام کردن و تسکین دادن- ماسک ۲- مادر زبان‌های اروپایی- آماده و مجهز- آغوش ۳- نشانی خانه- نوعی رنگ سبز- تورم‌رگ پا ۴- آب‌ترکی- پدر حضرت ابراهیم (ع)- آزاد شدن ۵- گیاهی از تیره پنیرکیان که در سنجاقی کاربرد دارد- اخبار انگلیسی- دهمین کشور بزرگ آفریقا ۶- در شیشه نوشابه- میوه نخل- آتش عرب ۷- هستی دادن- مرغ بوتیمار- بردگی ۸- نبرد- جمع‌رکن- تکیه کردن ۹- مخفف نه‌از- بهبودی زخم- باز شدن غنچه ۱۰- دوش- دریاچه طبیعی اردبیل- متاع ۱۱- نابینا- کبوتر دشتی- عصای حروف! ۱۲- برآمدگی پشت- شتر- هدر رفته- تصدیق عامیانه ۱۳- نوعی پیچ‌گوشتی- هافبک «پرسپولیس»- شادمانی ۱۴- مایه- نام مردانه و شخصیتی در شاهنامه- یکبارگی ۱۵- تاکنون- دنبال کردن هدف‌های کشور در محیط بین‌المللی و در رابطه با جامعه‌ها، دولت‌ها و کشورهای دیگر

عمودی: ۱- دمایان- بشکه بزرگ آب‌یافت- گودال نفتی ۲- عنصری گازی- کشوری در اروپا- وصف مکان بی‌خطر ۳- چله کمان- بی‌حالی، ضعف- فوج و قشون ۴- ضد هست- عاشق- تازه بنا شده ۵- درشت‌تر از ماسه- گیرنده تلویزیونی- قوی‌هیكل ۶- سپاهی غیرنظامی- پادشاه خونخوار قوم هون- نهفتن ۷- خوش اخلاق- فریاد- تازه کار ۸- ذره باردار- سربالی از «محمد حسین مهدویان» (۱۴۰۰)- سپاه خودمانی ۹- معلم دبیرستان- سنگ مرمر- فرسوده و محو ۱۰- جنس مذکر- دشت- بسنده، بس ۱۱- فیلم «جیمز کامرون»- فراگیرنده- صوت رنج ۱۲- فینال- جلوی مو- نظیر و مانند ۱۳- تست هوش معروف- فال بینی- صبح زود ۱۴- رنگ آرامش- چوب فرش- بیرون راندن ۱۵- وسیله آراستن مو- اختلال کبدی- آغازکننده

جدول عادی

افقی: ۱- آرام کردن و تسکین دادن- ماسک ۲- مادر زبان‌های اروپایی- آماده و مجهز- آغوش ۳- نشانی خانه- نوعی رنگ سبز- تورم‌رگ پا ۴- آب‌ترکی- پدر حضرت ابراهیم (ع)- آزاد شدن ۵- گیاهی از تیره پنیرکیان که در سنجاقی کاربرد دارد- اخبار انگلیسی- دهمین کشور بزرگ آفریقا ۶- در شیشه نوشابه- میوه نخل- آتش عرب ۷- هستی دادن- مرغ بوتیمار- بردگی ۸- نبرد- جمع‌رکن- تکیه کردن ۹- مخفف نه‌از- بهبودی زخم- باز شدن غنچه ۱۰- دوش- دریاچه طبیعی اردبیل- متاع ۱۱- نابینا- کبوتر دشتی- عصای حروف! ۱۲- برآمدگی پشت- شتر- هدر رفته- تصدیق عامیانه ۱۳- نوعی پیچ‌گوشتی- هافبک «پرسپولیس»- شادمانی ۱۴- مایه- نام مردانه و شخصیتی در شاهنامه- یکبارگی ۱۵- تاکنون- دنبال کردن هدف‌های کشور در محیط بین‌المللی و در رابطه با جامعه‌ها، دولت‌ها و کشورهای دیگر

عمودی: ۱- دمایان- بشکه بزرگ آب‌یافت- گودال نفتی ۲- عنصری گازی- کشوری در اروپا- وصف مکان بی‌خطر ۳- چله کمان- بی‌حالی، ضعف- فوج و قشون ۴- ضد هست- عاشق- تازه بنا شده ۵- درشت‌تر از ماسه- گیرنده تلویزیونی- قوی‌هیكل ۶- سپاهی غیرنظامی- پادشاه خونخوار قوم هون- نهفتن ۷- خوش اخلاق- فریاد- تازه کار ۸- ذره باردار- سربالی از «محمد حسین مهدویان» (۱۴۰۰)- سپاه خودمانی ۹- معلم دبیرستان- سنگ مرمر- فرسوده و محو ۱۰- جنس مذکر- دشت- بسنده، بس ۱۱- فیلم «جیمز کامرون»- فراگیرنده- صوت رنج ۱۲- فینال- جلوی مو- نظیر و مانند ۱۳- تست هوش معروف- فال بینی- صبح زود ۱۴- رنگ آرامش- چوب فرش- بیرون راندن ۱۵- وسیله آراستن مو- اختلال کبدی- آغازکننده

جدول ویژه

افقی: ۱- اثر تاریخی شهرستان درگز- یک قسم ماهی خوراکی ۲- تیمی در لالیگا- تبریک- صحرای خشک ۳- آلوازم آرایشی- چندوکیل- کارگروه ۴- شالوده- چیزها- احداث ۵- غارت- امروزی- ویرایش ۶- صبر زرد- شامگان- امتحان و آزمایش ۷- سست و بی‌دوام شدن- هر سی روز یک بار- ضمیر چهارم ۸- شعله- متوجه- برآمدگی

ارقام ۱ تا ۹ را طوری در خانه‌های سفید قرار دهید که هر رقم در سطرها، ستون‌ها و مربع‌های کوچک ۳×۳ یکبار دیده شود

جدول سودوکو

متوسط

۷				۶	۸
۵	۶				
۸	۶	۴	۷	۹	
۷			۹	۲	۴
		۴			
	۴		۷	۵	
				۹	۴
					۷
۳	۵				

جدول سودوکو شماره ۲۸۶۵

خیلی سخت

	۶		۵	۷	
۸	۳		۱		
		۲		۹	
			۳		
۲			۹		
	۳				
۲		۳			
			۹		
۵					
	۴		۷	۱	
			۵		
				۲	۴
			۵	۱	
					۷

جدول سودوکو شماره ۲۸۶۵

سخت

۲		۸	۵			۷	
		۷					۶
			۷	۹			۲
			۱	۲	۹		
				۳			
			۸	۴	۱		
				۵	۶		۳
			۴				۲
					۲	۶	۱